der Materie wie der Kraft bleibt[1]) —, oder er hindert, daß eine Kraft sich betätige — und damit ist durchaus noch nicht gesagt, daß die Energie, um die es sich hier handelt, sich gar nicht in die Welt ergieße — nur ein bestimmtes Subjekt wird von der Kraft nicht erfaßt — oder er läßt tätige Kraft plötzlich in Ruhe treten, wie beim Seesturm — und dabei kann ja lebendige, mechanische Kraft in latente umgewandelt werden — oder er stärkt Naturkräfte so außerordentlich, daß eine Wirkung hervorgebracht wird, die sonst nicht denkbar ist — und auch das ist denkbar durch Benützung natürlicher Agentien. So löst sich also auch dieser letzte Einwurf in Dunst auf!

Mitteilungen aus den lateinischen Handschriften zu St. Petersburg.

Von Dom Antonio Staerk, O. S. B.

Schon seit 1903 erfreue ich mich einer wohlwollenden literarischen Gastfreundschaft in Rußland.

Während dieser Zeit habe ich Muße gehabt die lateinischen Pergament-Handschriften der kaiserlichen Bibliothek zu St. Petersburg eingehend zu untersuchen.

Die allerwertvollsten von ihnen stammen aus der berühmten Benediktiner-Abtei *Saint Germain des Prés* in Paris; sie kamen durch einen russischen Diplomaten namens *Dubrowsky* nach St. Petersburg, der sie während der Revolutionszeit von den Plünderern der Abtei gekauft hatte. [2]) Unter diesen Handschriften sind auch mehrere, die aus der berühmten Abtei *Corbie* [3]) in der Picardie stammen und ihres hohen Alters wegen von besonderer palaeographischer Wichtigkeit sind.[4])

Von diesen altehrwürdigen Codices beabsichtige ich nun einige dem Inhalte nach genau zu beschreiben; aus anderen

---

[1]) Auch bei dem Wunder der Vermehrung einer Substanz (Brotvermehrung) wird nach Augustin und Thomas (Vergl. die Stellenangabe bei Schultes a. a. O. S. 23. Anm. 1) eine bereits vorhandene Materie herangezogen Dasselbe trifft bei einer Totenerweckung zu, bei welcher bloß die frühere psychische Kraftquelle wieder auftritt, die mit Naturkräften nichts zu tun hat.

[2]) *Cf. Delisle,* Le Cabinet des manuscrits de la bibliothèque Nationale, Tom. II, 52 f.

[3]) *Delisle* (l. c.), II, 104—141; 427—440.

[4]) *Cf. Mabillon,* de re Diplomatica. Paris. 2 ed. 1709; — *Montfaucon,* Palaeographia graeca. Paris. 1708; — *(Toustain et Tassain),* Nouveau traité de diplomatique. 6 vols. Paris 1750 (deutsch Erfurt 1759). — Über die Handschriften von *Saint Germain des Prés* cf. *Montfaucon.* Bibliotheca bibliothecarum. Tom. II.; Dr. *Gillert* im *Neuen Archiv* der Gesellschaft für ältere deutsche Geschichtskunde. Band 5 und 6. (1880—81).

aber Auszüge oder selbst ganze Texte mit kurz gefaßten Anmerkungen zu veröffentlichen.[1])

§ 1. Codex lat. O. v. I. N° 6.[2])

Ex monasterio de Prato *Rotomagensi*. Fol. 190. 157 × 97 *mm.* lin. 12 cum signis muscicis. Saec. XII exeunte.

Liber Antiphonarius Sancti Gregorii papae.

Diese wertvolle Handschrift ist bis auf den heutigen Tag unbekannt geblieben. Sie ist ein höchst wichtiges Dokument für den *Gregorianischen* Gesang, besonders da Text und Noten noch gut erhalten sind. Auch liturgisch ist der Codex interessant; man lese nur die hier angefügten Excerpten aus der Karwocheliturgie und der Requiemmesse.

Folio 1*r*: Ad te leuaui animam meam deus meus.
Fol. 4*r*: DOMC II. — Populus Syon ecce dominus ueniet.
Fol. 5*v*: DOMC III. — Gaudete in domino.
Fol. 6*v*: FER IIII. — Rorate celi de super.
Fol. 7*v*: FR VI. — Prope esto domine.
Fol. 8*r*: Sabbato. — Ueni et ostende nobis.
Fol. 10*v*: DMC III. — Memento nostri domine in beneplacito populi.
Fol. 11*v*: IN UIGILIA NATIUITATIS. — Hodie scietis quia ueniet.
Fol. 12*v*: IN NOCTE NATIUITATIS. — Dominus dixit ad me.
Fol. 13*r*: ORIENTE AURORA. — Lux fulgebit hodie.
Fol. 14*r*: MISSA IN DIE. — Puer natus est nobis.
Fol. 15*v*: DOMC I POST NATIVITATEM DNI. — Dum medium silentium.
Fol. 16*r*: IN OCTAUIS DOMINI. — Puer natus est.
IN UIGIL EPIPHAN. — Lux fulgebit.
Fol. 16*v*: IN DIE. — Ecce aduenit dominator dominus.
Fol. 17*v*: DOMC I. POST EPIPHAN. — Jn excelso throno uidi.

---

1 Eine ausführliche Arbeit über die lateinischen Handschriften zu St. Petersburg wird nächstens unter folgendem Titel erscheinen: **Les Manuscrits latins de la bibliothèque Impériale publique de Saint Pétersbourg du Ve au XIIIe siècle. — Description; reproductions autotypiques; textes inédits** 5 Bände.

2) Zu bemerken ist, daß in Betreff der *Bibliotheksignatur* sämtliche lateinischen Handschriften in 18 Abteilungen zerfallen, von denen jede drei Unterabteilungen hat: *Folio* (F), *Quarto* (Q) und *Octavo* (O). — Die Signatur **O. v. I. N° 6** bedeutet also: *O* = Format in *Octavo; v* = velin, Pergament; *I* = erste Sektion *(theologische)* und folgt die Nummer der Handschrift, welche die *6.* ist.

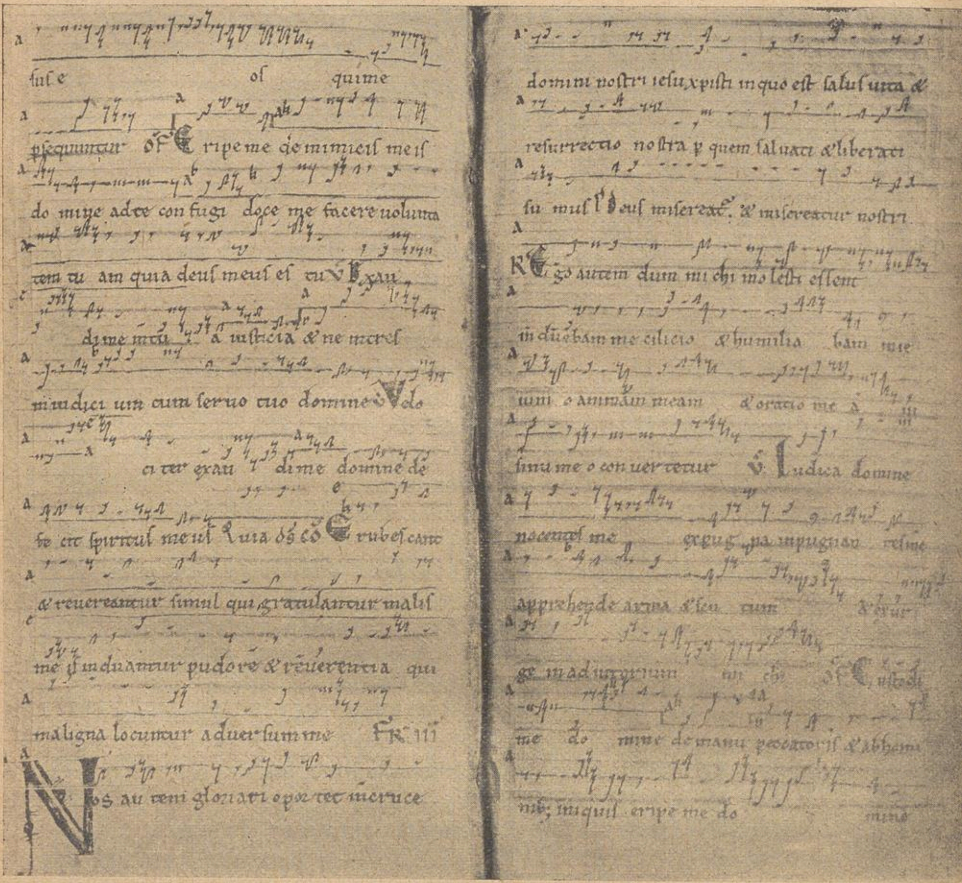

Fac-similé des
Liber Antiphonarius S. Gregorii Papae
aus dem
Codex *Petropolitanus* lat. O. v. I. Nº 6. Saec. XII exeunte.
Fol. 65*v* et 66*r*.

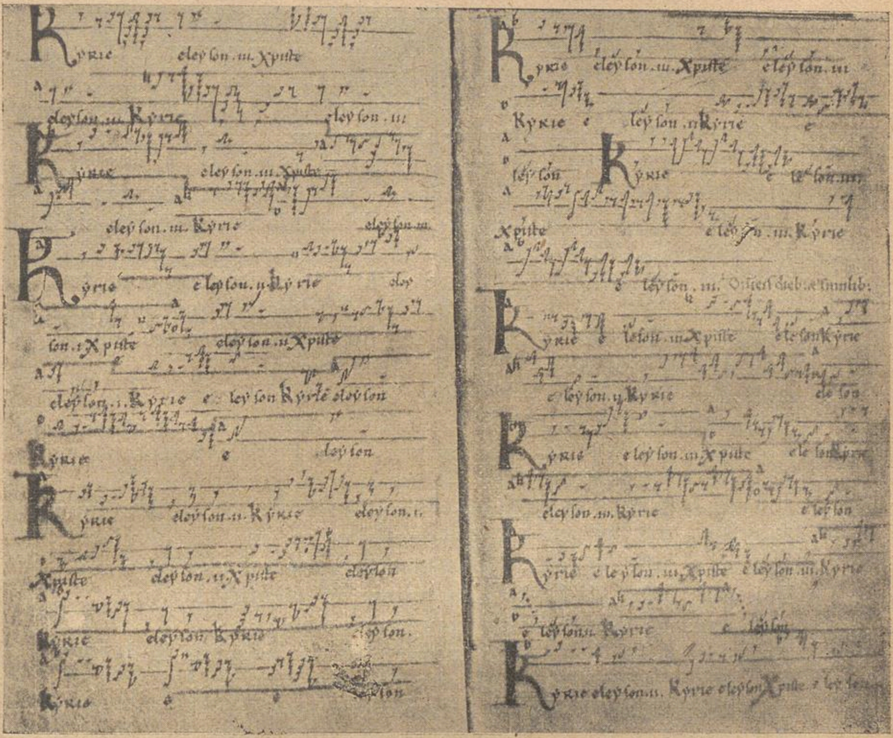

Fac-similé des
Liber Antiphonarius S. Gregorii Papae
aus dem
Codex *Petropolitanus* lat. O. v. II. N° 6. Saec. XII exeunte.
Fol. 116*r* et 117*r*.

Fol. 18*v*: DOMC II. — Omnis terra adoret te.
Fol. 20*r*: DOMC III. — Adorate deum omnes angeli.
Fol. 21*r*: DOMC .I. LXX. — Cicumdederunt me gemitus mortis.
Fol. 22*v*: DOMC LX. — Exurge quare obdormis domine.
Fol. 24*r*: DOMC III. — Esto mihi in deum protectorem.
Fol. 25*v*: FR IIII. — Misereris omnium domine.
Fol. 27*r*: FR V. — Dum clamarem ad dominum.
Fol. 27*v*: FR VI. — Audiuit dominus et misertus est.
Fol. 28*v*: FR VII. — Audiuit dominus.
DOC .I. XLme — Inuocauit et ego exaudiam.
Fol. 31*r*: FR II. — Sicut oculi seruorum.
Fol. 32*r*: FR III. — Domine refugium factus es.
Fol. 33*r*: FR III. — Reminiscere miserationem tuarum.
Fol. 34*r*: FR V. — Confessio et pulchritudo in conspectu eius.
Fol. 35*r*: FR VI. — De necessitatibus meis eripe me.
Fol. 36*r*: SABBATO. — Intret oratio mea in conspectu tuo.
Fol. 38*v*: DMC II. — Sperent in te domine qui nouerunt.
Fol. 40*r*: FR .II. — Redime me domine et miserere mei.
Fol. 41*r*: FR. III. — Tibi dixit cor meum.
Fol. 41*v*: FR. IIII. — Ne derelinquas me domine.
Fol. 42*r*: FR V. — Deus in adiutorium meum intende.
Fol. 43*v*: FR VI. — Ego autem cum justicia apparebo.
Fol. 44*r*: IN SABBATO — Lex domini irreprehensibilis.
Fol. 44*v*: DMC III. XLme — Oculi mei semper ad dominum.
Fol. 46*r*: FR. II. — IN deo laudabo verbum in domino.
Fol. 47*r*: FR. III. — Ego clamaui quoniam exaudisti me.
Fol. 47*v*: FR. IIII. — Ego autem in domino speraui.
Fol. 48*r*: FR V. — Salus populi ego sum.
Fol. 49*r*: FR VI. — Fac mecum domine signum in bonum.
Fol. 50*r*: SABBATO. — Uerba mea auribus percipe.
Fol. 50*v*: Domc IIII. — Letare Ierusalem.
Fol. 52*r*: FR II. — Deus in nomine tuo saluum me fac.
Fol. 52*v*: FR III. — Exaudi deus orationem meam.
Fol. 53*v*: FR IIII. — Dum sanctificatus fuero.
Fol. 54*v*: FR V. — Letetur cor querentium dominum.
Fol. 55*v*: FR VI. — Meditatio cordis mei in conspectu tuo.
Fol. 56*r*: Sabbato. — Sitientes venite ad aquas.
Fol. 57*r*: Domc. V. — Judica me deus et discerne.
Fol. 58*r*: FR. II. — Miserere mihi domine quoniam conculcauit.
Fol. 59*r*: FR. III. — Exspecta dominum uiriliter age.
Fol. 59*v*: FR. IIII. — Liberator meus de gentibus.
Fol. 60*v*: FR. V. — Omnia quae fecisti nobis domine.
Fol. 62*r*: FR. VI. — Miserere mihi domine quoniam tribulor.

Fol. 62*v*: SAbbato. — Miserere mihi domine quoniam tribulor.
Dom. in palmis. — Domine ne longe facias.
Fol. 65*r*: FR. II. — Judica domine nocentes me.
Fol. 65*v*: FR. III. — Nos autem gloriari oportet.
Fol. 66*v*: FR. IIII. — In nomine domini omne genu flectatur.
Fol. 68*r*: FR. V. — Nos autem gloriari oportet.
Folio 68*v*:

In ipso die dum communicatur conuentus secretarius sonet uesperas cum tabula tribus uicibus aliquanto diutius; facto tamen inter ipso sono paruo interuallo.

Finita deinde Missa faciant orationem. Qua finita eant ordinate in refectorium et data benedictione ab eo qui praeest cenant ut est consuetudo. Interim adducat elemosinarius pauperes in claustrum et separatim sedere faciat et post uocet conuentum. Qui dum ingressi fuerint, elemosinarius asignet unicuique unum pauperum. Quod postquam factum fuerit, prior ter percutiat tabulam et cantor inchoet antifonam *Dominus Jesus* . . . Tunc fratres sicut sunt uersi ad pauperes flectant genua et post lauent pedes pauperum et caetera ut mos est pergant antifonas: *Ante diem* . . . *Uenit ad Petrum*. Finito uero mandato et eat omnis conuentus in chorum cantando : *Miserere mei deus* . . . — Interim pulsentur tabulae ad classicum ante uesperas. Deinde dicantur uespere.

Folio 69*r*: FR. VI:

Primum dicatur oratio: *Deus a quo Judas*. Inde legatur lectio: *In tribulatione sua*. Deinde dicatur tractatus: *Domine audiui auditum tuum* . . . Item oratio: *Deus qui peccati* — Deinde lectio: *Dixit Dominus ad Moysem*. Item tractatus: *Eripe me Domine ab homine malo*. Inde legatur passio. Qua lecta incipiat sacerdos orationes solennes. Quibus finitis, sacerdos et diaconus reuertantur in chorum et uadant duo fratres ad deferendam crucem, conuersis cum thuribulo et candalabris precedentibus ubi a secretario fuerit pallio cooperta recondita. Quam primum incenset unus eorum et sic ambo tenentes eam coopertam dicant uersi ad populum: *Popule meus quid feci tibi* . . . Subjungant alii duo stantes ante altare ter flectantes genua: *Agyos o theos. Agyos yschiros. Agyos athanatos eleyson ymas*. Subsequitur chorus ter flectens genua: *Sanctus deus, sanctus fortis, sanctus et immortalis miserere nobis*. Procedant paululum qui portant crucem et dicant: *Quia eduxi te per desertum* . . . Item procedant paululum cruciferi et dicant: *Quid ultra debui facere tibi* . . . Tunc afferatur crux ante altare et disco operientes eam baiulantes[1] dicant: *Ecce lignum crucis in quo salus* . . . Qui autem sunt in choro flectentes genua, ipsam antifonam repetant et post adorent crucem. Dum uero adoratur, cantor imponat quae subter annexa sunt. *Ps.*

---

[1] Cod.: baiulat.

— *Beati inmaculati . . . Crucem tuam adoremus domine. Dum* fabricator mundi mortis supplicium pateretur in cruce clamans uoce magna tradidit spiritum et ecce uelum templi scissum est monumenta aperta sunt terre motus enim factus fuit magnus quia mortem filii dei clamabat mundus se sustinere non posse. Aperto ergo per militis lanceam latere crucifixi domini exiuit sanguis et aqua in redemptionem salutis nostre o admirabile pretium cujus gloria captivitas redempta est mundi tartarea confracta sunt claustra inferni et aperta est nobis janua. — *Pange lingua gloriosi prelium.* Postquam fuerit adorata, unus bajulorum reportet eam voce excelsa ad introitum chori incipiens: *Super omnia ligna* cedrorum. Ceteri flectentes genua subjungant: *Tu sola excelsior in qua vita mundi pependit et in qua xps triumphauit et mors mortem superauit in eternum.*

Reposita ea super altare resumat sacerdos stolam et casulam et facta oratione dicat *Confiteor* deo ut moris est. Diacones duo induti casulis eant et afferant corpus domini quod de altera die seruatum est, conuersis cum candelabris et thuribulo precedentibus. Sed antequam accipiet illud unus ex eis incenset et post flectentes genua afferant super altare. Ad quorum aduentum flectant omnes genua. Deinde mixtis in calice uino et aqua sacerdos incenset illud ac post dicat moderata uoce: *Oremus. Preceptis salutaribus moniti.* Et omnibus respondentibus: *Sed libera nos a malo,* dicat sub silentio: *Libera nos quesumus domine.* Item moderata voce dicat: *Per omnia secula seculorum* et omnibus respondentibus *Amen.* — Mittat particulam Corporis in Calicem ut mos est et post communicet se et alios. Communicatis uero omnibus factaque oratione, abluant pedes suos et post dicant uesperas.

Ipso die dum manducant fratres secretarius abluat omnia altaria prius aqua et post uino cum ysopo.

Folio 73*r*: (Sabbato Sco).

Sabbato sco post sexta abluant omnes manus suas, et post nonam induantur albis. Deinde cantore incipiente: *Miserere mei ds* faciant processionem ad ignem. Quo dum uenerint benedicat sacerdos ignem ita: *Dominus vobiscum.* Oratio: *Dne ds pat omps creator omiu rerum* et post aspergat aqua et incenset. Denique accensis cereis ordinate revertantur cantore incoante hanc Antiphonam: *Dum rex glorie XPISTUS infernum debellaturus intraret et chorus angelicus portas prinpum tolli preciperet sanctorum anime que tenebantur in morte captiue voce lacrimabili clamaverunt aduenisti desiderabilis quem expectabamus in tenebris ut educeres hac nocte uinculatos de claustris te nostra uocabant suspiria te larga requirebant lamenta tu factus es spes desolatis magna consolatio in tormentis.*

Folio 73*v*:

Exultet jam angelica . . . Precamur ergo te domine ut nos famulos tuos omnem clerum et devotissimum populum una cum patre nostro papa N. et antistite nostro N. et abbate nostro N. et rege nostro N. quiete temporum concessa in his paschalibus gaudiis conseruare digneris. Per dominum nostrum Jesum XPM filium tuum qui tecum uiuit et regnat Deus in unitate Spiritus Sancti per omnia saecula Saeculorum. Amen.

Folio 77*v*:

Kyrie eleyson.	Sce Stephane
XPE eleyson.	Sce Laurenti
Sca Maria. or.	Sce Uincenti
Sca DI Genetrix	Sce Nigasi Cu. Soc.
Sca Virgo Virginum	Sce Siluest.
Sce Michael	Sce Audoene
Sce Gabriel	Sce Martine
Sce Raphael	Sce Benedicte
Sce Iohs Baptista	Sca Maria Magdal.
Sce Petre	Sca Felicitas
Sce Paule	Sca Agatha
Sce Andrea	Sca Agnes
Sce Iohs	Omnes Sancti

Propitius esto, parce nobis Domine.
Ab omni malo, libera nos Domine.
Ab insidiis diaboli
Per passionem et crucem tuam
Per gloriosam resurrectionem tuam
Per gratiam Sci Sps paraclyti
In die iudicii
Peccatores te rogamus audi nos
Ut pacem nobis dones.
Ut eccliam tuam regere et defendere digneris.
Ut fruct terrae dare et conservare digneris.
Tu nos exaudire digneris
Fili dei
Agnus. (ter) — Kyrie. Gloria.

Qui sunt in choro flectentes genua subjungant. — Interim pulsentur omnia signa donec finiatur *gloria*. Inde oratio : Deus qui hanc sacratissimam noctem. Inde epist. *Si Consurrexistis cum XPO.*

Inde euangelium. Non cantetur *offerenda*, nec *Agnus Dei*, nec *communio*, sed loco communionis incoetur ab ebdomadario qui stat in choro excelsa uoce : *Alleluia, Laudate dominum.* —

Fol. 78*v*: [Dmc resurrectionis] — Resurrexi et adhuc tecum sum.

Fol. 79*v*: FR II. — Introduxit nos dominus.
Fol. 80*v*: FR III. — Aqua Sapientie.
Fol. 81*v*: FR IIII. — Uenite benedicti Patris.
Fol. 82*r*: FR V. — Uictricem manum tuam.
Fol. 83*r*: [FR VI] — Eduxit eos dominus in spe.
Fol. 84*r*: SaBBATO — Eduxit dominus populum suum.
Fol. 85*r*: Domc. .I. — Quasi modo geniti infantes.
Fol. 85*v*: Domc. .II. — Misericordia domini plena est terra.
Fol. 86*r*: Domc. .III. — Iubelate deo omnis terra.
Fol. 87*r*: Domc. .IIII. — Cantate domino Canticum nouum.
Fol. 88*r*: DOM. U. — Uocem iocunditatis annuntiate.
Fol. 88*v*: IN ROGATION. — Exaudiuit de templo sancto.
Fol. 89*v*: IN VIGILIA ASCENSIONIS. — Omnes gentes plaudite.

Fol. 90*r*: IN DIE — Uiri Galilei quid ad miramini.

Fol. 91*r*: DOMC. infra. — Exaudi domine uocem meam.

Fol. 91*v*: DOM. UI POST PASCA — IN VIGILIA ASCENSIONIS.

Fol. 91*v*: IN VIGILIA PENTECOSTES.

Post sexta eant oms in dormitorium. Secretarius sonet scillam ut uenientes de dormitorio abluant manus suas, deinde reuertentes in choru faciant orationem et post induantur albis oms quib. iniunctu aliquod officiu fuerit. Inde Sacerdote eunte altare cu diacono et duob. conuersis candelabra ferentib. — Legatur prima lectio. *Temptauit ds.* Inde oratio: *Deus qui in abrahe.* Item alia lectio : *Scripsit Myses.* TRACTUS: *attende celum.* Inde oratio: *Deus qui per prophetarum.* Item lectio: *Apprehendent.* Tractus: *Uinea facta est.* Inde oratio: *Deus* incommitabilis. Item lectio: *Audi Israel.* Tractus: *Sicut ceruus.* Inde oratio: *Deus qui Sacramento.* — Deinde reuertantur sacerdos et diaconus in choru et duo fratres decantent *Letania* sicut in sabbato pasche. Post sacerdos cum processione eat ad altare ebdomadario inchoante excelsa uoce : *Kyrie eleyson.* Post *Gloria in excelsis Deo* sicut in sabbato pasche. Inde orati : *Praesta qs.* Post Epistolam: *Factum est cum Apollo. Alleluia. Confitemini.*

Fol. 92*v*: IN DIE. — Spiritus domini repleuit orbem.

Fol. 94*r*: FR. II. — Cibauit eos ex adipe.

Fol. 94*v*: FR. III. — Accipite iocunditatem glorie.

Fol. 95*r*: FR. IIII — Deus dum egredereris coram populo.
FR V — Spiritus domini.

Fol. 95*v*: FR VI — Repleatur os meum.

Fol. 96*r*: SABBATO — Karitas dei difussa est.

Fol. 97*r*: DE Sca Trinitate — Benedicta sit sancta Trinitas.

Fol. 98*r*: FR. II. De Angelis — Benedicite dnm.
FR. III. — Immittit angelus.
FR. IIII. — Spiritus domini.
Fol. 98*v*: FR. V. — Caritas dei.
FR. VI. — Nos autem gloriari.
Sabbato. — Salva sancta.
— Terribilis est locus iste.
Fol. 99*v*: Domc. I. Domine in tua misericordia.
Fol. 100*r*: Domc. II. — Factus est dominus protector.
Fol. 100*v*: Domc. III. — Respice in me et miserere.
Fol. 101*r*: Domc. IIII. — Dominus illuminatio mea.
Fol. 101*v*: Domc. V. — Exaudi domine vocem meam.
Fol. 102*r*: Domc. VI. — Dominus fortitudo plebis.
Fol. 102*v*: (Domc. VII) — Omnes gentes domino plaudite.
Fol. 103*v*: Domc. (VIII) — Suscepimus deus misericordiam.
Domc. (VIIII) — Ecce deus adjuua me.
Fol. 104*v*: (Domc. X) — Dum clamarem.
Domc. (XI) — Deus in loco sancto tuo.
Fol. 105*r*: Domc. (XII) — Deus in adjutorium.
Fol. 105*v*: Domc. XIII. — Respice domine in testamentum tuum
Fol. 106*r*: Domc. XIIII. — Protector noster aspice.
Fol. 106*v*: Domc. XV. — Inclina domine aurem tuam.
Fol. 107*r*: Domc. XVI. — Miserere mihi domine quoniam ad te.
Fol. 108*r*: FR. IIII. — Exoltate deo adiutori nostro.
Fol. 109*r*: FR. VI. — Letetur cor querentium.
SABBATO. — Uenite adoremus deum.
Fol. 110*r*: Domc. XVII. — Da pacem domine.
Fol. 111*v*: Domc. XIX. — Salus populi.
Fol. 112*r*: Domc. XX. — Omnia que fecisti.
Domc. XXI. — In uoluntate tua.
Fol. 113*v*: Domc. XXII. — Si iniquitates obseruaueris.
Fol. 114*v*: Domc. XXIII. — Dicit dominus ego cogito.
Fol. 115*v*—117*v*: Kyrie eleison.
Fol. 117*v*—121*v*: Gloria in excelsis.
Fol. 121*v*—122*r*: Sanctus.
Fol. 122*r*—123*r*: Agnus Dei.
Fol. 123*r*: Sci STephani. — Etenim sederunt principes.
Fol. 124*v*: S. Iohnes apli. — In medio ecclesie aperuit.
Fol. 125*v*: Scor. Innocentum. — Ex ore infantium deus.
Fol. 126*v*: Sci Siluestri. — Sacerdotes tui dne.
Fol. 127*r*: S. Felicis PRBI. — Os iusti.
S. Mauri. — Os iusti.
Marcelli PP. — Statuit.
S. Pisce VR. — Loquebar.

Fol. 127*v*: S. Fabiani et Sebastiani. — Intret in consp.
S. Agnetis. — Me exspectauerunt peccatores.
Fol. 128*r*: S. Uincentii. — Letabitur.
(In) Conuersione S. Pauli. — Letemur omnes in domino.
Fol. 129*r*: Scdo Agnetis. — Uultum tuum.
Sci Seueri. — Sacerdotes tui.
PVRIFICATIO SCE MARIE. — Suscepimus deus misericordiam.
Fol. 130*v*: S. Agathe. — Gaudeamus omnes in domino.
Fol. 131*v*: S. Uedasti et Amandi. — Sapientiam sanctorum.
S. Scolastice. — Dilexisti.
S. Ualentini. —
Fol. 132*r*: Cathedra Sci Petri. — Statuit ei dns.
Fol. 132*v*: Mathie apli. — Mihi autem nimis.
Honorine U. — Loquebar.
Fol. 133*r*: (Sci Gregorii?) — Sacerdotes dei benedicite.
Sci Benedicti. — Os justi.
Fol. 133*v*: In annuntiatione Sce Marie. — Rorate celi de super.
Fol. 134*r*: Scorum Tiburtii et Ualeriani. — Sancti tui domine.
Fol. 135*r*: S. Georgii. — Protexisti me deus.
Fol. 135*v*: Marci Evangel. — Protexisti me.
Fol. 136*r*: Scoru Philippi et Jacobi. — Ex clamauerunt ad te.
Fol. 136*v*: S. Alexandri sociorumque ejus. — Clamauerunt justi.
Fol. 137*r*: Inuentio S. Crucis. — Nos autem gloriari oportet.
Fol. 138*r*: Iohis apli. — Protexisti me deus.
Gordiani et Epimachi. — Sancti tui domine.
Nerei et Achilei. — Ecce oculi domini.
Fol. 138*v*: Urbani pp. — Protexisti me.
Marcellini et Petri. — Clamauerunt.
Primi et Feliciani. — Ecce oculi domini.
Barnabe apli. — Mihi autem.
Fol. 139*r*: Basilidis sociorumque ejus. — Intret in conspectu.
Viti et Modesti. — Sapientiam Sanctorum.
Cirici et Julite. — Judicant Sci.
Marci et Marcellini. — Salus autem.
Fol. 139*v*: Gervasii et Protasii. — Loquetur dominus.
Leufredi abbatis. — Os justi.
In Vigilia Sci Iohis Batiste. — Ne timeas Zacharia.
Fol. 139*v*: MISSA in die. — De ventre matris.
Fol. 141*v*: Iohis et Pauli. — Multe tribulationes.
Fol. 142*r*: Uigilia Apostolorum. — Dicit Dominus Petro.
Fol. 142*v*: Sci Petri. — Nunc scio uere.

Fol. 144*r*: S. Pauli. — Scio cui credidi.
Fol. 144*v*: In Oct. Sci Iohis. — De uentre matris.
Fol. 145*r*: Processi et Martiniani. — Iudicant sancti.
Ordinatio Sci Martini. — Statuit ei.
In octavis Apostolorum. — Sapientiam sanctorum.
VII fratrum. — Laudate pueri dominum.
Fol. 145*v*: S. Benedicti. — Os justi.
Fol. 146*r*: S. Praxedis. — Uultum tuum.
Marie Magdalene — Me exspectauerunt.
Sci Apollinaris. — Sacerdotes dei.
Fol. 146*v*: Uigilia S. Iacobi. — Ego autem sicut oliua.
In Die. — Mihi autem.
Pantaleonis m. — In uirtute tua.
Siplic, Faustin et Beatricis m. — Sacerdotes eius.
Fol. 148*r*: Abdon et Sennes. — Intret in conspectu.
Scor Machabeor. — Laudate pueri.
Ad vincula Sci Petri. — Nunc scio uere.
Fol. 149*r*: Inuentio S. Stephani — Sapientiam sanctorum.
Cirici sociorumque ejus. — Timete dominum.
Uigilia Sci Laurentii. — Dispersit, dedit pauperibus.
Fol. 150*r*: IN die. — Confessio et pulchritudo.
Fol. 151*r*: YPOLITI Sociorumque ejus. — Justi epulentur.
S. Eusebi. — Os justi.
In uigilia S. Marie. — Salue sancta parens.
Fol. 152*v*: IN DIE. — Gaudeamus omnes in domino.
Fol. 153*v*: In octaua Sci Laurentii. — Probasti Domine cor meum.
Fol. 154*r*: S. Philiberti. — Os justi.
In uigilia Bartholomei. — Ego autem.
In Die. — Mihi autem nimis.
S. Hermetis. — Justus non conturb.
Fol. 154*v*: S. Augustini. — In medio ecclesie.
S. Sabine. — Cognoui domine quia equitas.
Fol. 155*r*: Decollatio Sci Iohis. — Justus ut palma.
Fol. 155*v*: Felicis et Adacti. — Sapientiam sanctorum.
In nauititate S. Marie. — Gaudeamus omnes in domino.
Fol. 156*r*: S. Gorgonii. — Gloria et honore.
(Exaltatio) Crucis). — Nos autem.
— Sacerdos ejus.
Fol. 157*r*: Uigilia S. Mathei. — Ego autem sicut.
IN DIE. — Mihi autem.
Mauricii Sociorumque ejus — Intret in conspectu.

Fol. 157*v*: S. Cosme et Damiani. — Sapientiam Sanctorum.
S. Michaelis. — Benedicite dominum omnes.
Fol. 159*r*: S. Ieronimi. — Os justi.
Remig. Germ. et Vedasti. — Sacerdotes ejus.
Dionisii sociorumque ejus. — I(ntret?) in.
Fol. 159*r*: Sci Nigasii. — Intret.
S. Michaelis. — Benedicite dominum.
Fol. 160*r*: Luce evangeliste. — Os justi.
S. Gratiani. — Letabitur justus.
Uigilia Symonis et Jude. — Intret.
IN DIE. — Michi autem.
Fol. 160*v*: In uigilia omnium Sanctorum. — Timete dominum.
IN DIE. — Gaudeamus omnes.
Fol. 161*v*: Sci Martini. — Statuit eis dns.
In octauis S. Martini. — O beatum uirum.
Fol. 162*r*: S. Cecilie. — Loquebar.
Fol. 163*r*: S. Clementis. — Dicit dominus sermones.
Fol. 163*v*: IN VIGILIA SC. ANDREE APLI. — Dominus secus mare Galilee.
Fol. 164*r*: IN DIE. — Mihi autem.
S. Nichalai. — Statuit ei.
Fol. 164*v*: S. Lucie. — Dilexisti.
Uigilia Thome. — Ego autem.
IN DIE. — Mihi autem.
IN VIGILIA Unius apli. — Ego autem sicut.
Fol. 166*r*: IN DIE. — Michi autem.
Fol. 167*v*: In nat. unius Martyris. — In uirtute.
Fol. 169*r*: ITEM. — Gloria et honore.
Fol. 170*r*: ITEM. — Justus non conturbabitur.
Fol. 170*v*: Unde Sup. — Justus ut palma florebit.
Fol. 171*r*: IN Natale plurimor. Mr. — Intret in conspectu tuo.
Fol. 172*v*: ITEM. — Indicant sancti gentes.
Fol. 173*v*: ITEM. — Clamauerunt justi.
Fol. 174*r*: ITEM. — Salus autem justorum.
Fol. 175*r*: ITEM. — Sapientiam sanctorum.
Fol. 176*r*: IN NATIUITATE Unius Confessoris epi. — Statuit ei.
Fol. 177*v*: ITEM. — Sacerdotes tui.
Fol. 178*v*: Unius Confessoris. — Statuit ei.
Fol. 179*r*: ITEM. — Sacerdotes dei benedicite.
Fol. 179*v*: In natale ep. plurimoru conff. — Sacerdotes ejus induant.
Fol. 180*r*: ITEM. — Sapientiam Scor.
IN NATALE. Conf. et Abbis. — Os jus meditabitur.

Fol. 181*v*: IN Natal. Virginis et Martyris. — Uultum tuum.
Fol. 183*r*: [Item] supra. — Loquebar de testimoniis.
Fol. 184*r*: Unde supra. — Dilexisti justitiam.
Fol. 185*v*: [Pro defunctis]. Requiem eternam.

Requiem eternam dona eis domine et lux perpetua luceat eis. *P.* Te decet, omnis caro veniet. *R.* Requiem eternam dona eis domine et lux perpetua luceat eis. *R.* Anime eorum in bonis demorentur et semen eorum hereditet terram. *V.* Si enim credimus quod Iesus mortuus est et resurrexit ita et deus eos qui dormierunt per Iesum adducet cum eo. *V.* Et sicut in Adam omnes moriuntur ita et in Xpisto omnes uiuificabuntur. *R.* Qui Lazarum resuscitasti a monumento feti dum tu eis domine dona requiem et locum indulgentie. *V.* Requiem eternam dona eis domine et lux perpetua luceat eis. *R.* Convertere anima mea in requiem tuam quia dominus benefecit tibi. *V.* Quia eripuit animam meam de morte oculos meos a lacrimis pedes meos a lapsu. *R.* Si ambulem. *R.* Sicut cervus. *R.* De profundis. *R.* Qui Lazarum resuscitasti a monumento tu eis domine dona requiem sempiternam. *V.* Lux eterna luceat eis in eternum cum sanctis tuis quia pius es. *V.* Miserere [187*r*] defunctis fidelibus cunctis pro quibus hoc sacrificium laudis tue offerimus maiestati. *V.* Qui venturus est indicare vivuos et mortuos et seculum per ignem dona eis requiem.

OF. — Domine Iesu Christe rex glorie libera animas fidelium defunctorum de manu inferni et de profundo lacu libera eas de ore leonis ne absorbeat eas tartarus ne cadant in obscura sed signifer sanctus Michael archangelus representet eas in lucem sanctam. Quam olim Abrahe promisisti [187*v*] et semini ejus. *V.* Hanc lucem redde illis Xpe bonitatis lucis auctor vere patris unigenite. *V.* Uenturus in mundum daturus universis premia pro meritis presta lucem propriam et se. *V.* Redemptor animarum omnium Xpristianarum mitte archangelum sanctum Michaelem ut ille dignetur eas eripere de regionibus tenebrarum et perduc. eas in sinum Abrahe in lucem sempiternam. Quam. Requiem eternam dona eis domine et lux perpetua luceat eis et se.

OF. — Hostias et preces tibi domine offerimus [188*r*] tu suscipe pro animabus illis quarum hodie memoriam agimus fac eas domine de morte transire ad vitam. Quam.

OF. — O pie deus qui primum hominem ad eternam patriam reuocasti pastor bone qui ouem perditam pio umero ad ouile reportasti iuste judex dum ueneris judicare libera de morte animas eorum quos redemisti. Ne tradas bestiis animas confitentes tibi ne derelinquas eas in finem. *V.* Domine Iesu XPE iudex mortuorum una spes mortalium qui moriens morientium [158*v*] condoluisti

interitui ne intres in iudicium cum seruis et ancillis tuis ne dampnerentur cum impiis in aduentu tui districti judicii. Ne tradas.

Co. — Lux eterna luceat eis domine cum sanctis suis in eternum quia pius es.

Co. Qui es domine requies post laborem qui es uita post mortem tu dona eis requiem.

Kyrie eleyson III. Xpiste eleyson III. Kyrie eleyson III.

Fol. 158*v*: De apostolo uno: Beatus vir qui timet dominum.
Fol. 159*r*: De uno martyre: Desiderium anime.
Fol. 159*v*: Plurimorum martyrum: Qui seminant in lacrimis.
De Confessore epo: Ecce vir prudens.
Fol. 190*r*: Plurimorum Confessor.: Qui Confidunt in domino.
Fol. 190*v*: Pro congregatione. — Memento nostri dne.

(Fortsetzung folgt im nächsten Hefte.)